

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα του Δικαστηρίου

Laila Medina

στην υπόθεση C-449/25 | Serviciul pentru Imigrări al județului Bihor (Σύμφωνο συμβίωσης)

Ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 129/26

Λουξεμβούργο, 17 Σεπτεμβρίου 2026

Κατά τη γενική εισαγγελέα L. Medina, η άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και μόνο, χωρίς να αποδεικνύεται πραγματική διαμονή σε άλλο κράτος μέλος, δεν αρκεί για τη θεμελίωση παράγωγου δικαιώματος διαμονής, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, για σύντροφο πολίτη της Ένωσης ο οποίος είναι υπήκοος τρίτης χώρας

Η άρνηση κράτους μέλους να χορηγήσει παράγωγο δικαίωμα διαμονής δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης περί ιθαγένειας όταν ο πολίτης της Ένωσης δεν διέμεινε ποτέ στο κράτος μέλος στο οποίο συνήφθη η ένωση αστικού δικαίου και όταν δεν υφίσταται σχέση εξάρτησης με τον σύντροφο υπήκοο τρίτης χώρας

Ρουμάνια υπήκοος μετέβη το 2024 στην Ιταλία με μόνο σκοπό τη σύναψη ένωσης αστικού δικαίου με τη Βρετανή σύντροφό της. Η Ρουμάνια υπήκοος επέστρεψε στη Ρουμανία λίγο μετά τη σύναψη της ένωσης αστικού δικαίου. Κατά τον χρόνο εκείνο, οι δύο σύντροφοι διέμεναν στη Ρουμανία και στην Αυστραλία, αντιστοίχως, και καμία εξ αυτών δεν διέμενε στην Ιταλία. Έξι μήνες αργότερα, το 2025, η Βρετανή υπήκοος εισήλθε στη Ρουμανία με σκοπό να ζήσει στη συγκεκριμένη χώρα. Περίπου τρεις μήνες μετά την άφιξή της, υπέβαλε αίτηση για την παράταση του δικαιώματός της προσωρινής διαμονής στη Ρουμανία για σκοπούς οικογενειακής επανένωσης. Η αίτηση απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι το ρουμανικό δίκαιο δεν αναγνωρίζει ενώσεις αστικού δικαίου μεταξύ προσώπων του ιδίου φύλου και ότι η Βρετανή υπήκοος δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στη ρουμανική νομοθεσία που διέπει την οικογενειακή επανένωση 1. Η Βρετανή υπήκοος προσέβαλε την απόφαση επιστροφής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι του εφετείου Oradea (Ρουμανία). Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ εμποδίζει τη Ρουμανία να αρνηθεί να χορηγήσει δικαίωμα διαμονής σε υπήκοο τρίτης χώρας με τον οποίο ο πολίτης της Ένωσης έχει συνάψει ένωση αστικού δικαίου, δυνάμει του δικαίου άλλου κράτους μέλους, στο οποίο ουδείς εκ των συντρόφων έχει διαμείνει, με την αιτιολογία ότι το ρουμανικό δίκαιο δεν αναγνωρίζει τα σύμφωνα συμβίωσης που συνάπτονται μεταξύ προσώπων του ιδίου φύλου.

Με τις σημερινές προτάσεις της, η γενική εισαγγελέα L. Medina προτείνει στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι η **επίμαχη κατάσταση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων περί ιθαγένειας της Συνθήκης, και ειδικότερα στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 20 και του άρθρου 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.**

Όσον αφορά το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η γενική εισαγγελέα υπενθυμίζει ότι η εν λόγω διάταξη **αναγνωρίζει δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας στους πολίτες της Ένωσης και ότι κάθε δικαίωμα διαμονής μέλους της οικογένειας που είναι υπήκοος τρίτης χώρας απορρέει** από την άσκηση της συγκεκριμένης ελευθερίας. Η γενική εισαγγελέα υπογραμμίζει επίσης ότι τα πραγματικά στοιχεία της υπόθεσης συνιστούν κατάσταση στην οποία, κατόπιν άσκησης των δικαιωμάτων του ελεύθερης κυκλοφορίας, πολίτης της Ένωσης επιστρέφει στο κράτος μέλος ιθαγένειάς του και επικαλείται τα εν λόγω δικαιώματα προκειμένου να εξασφαλίσει δικαίωμα διαμονής για τον/τη σύντροφο που είναι υπήκοος τρίτης χώρας (**κατάσταση «επανόδου»**). Μολονότι η **οδηγία 2004/38 δεν προβλέπει τέτοιες περιπτώσεις «επανόδου»**, οι προϋποθέσεις για την παροχή παράγωγου δικαιώματος διαμονής στο κράτος

μέλος υποδοχής σε υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος είναι μέλος της οικογένειας του πολίτη της Ένωσης, **θα πρέπει να εφαρμόζονται κατ' αναλογία**, δεδομένου ότι, σε αμφότερες τις περιπτώσεις, ο πολίτης της Ένωσης είναι αυτός που άσκησε ακριβώς το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και είναι το πρόσωπο αναφοράς για την παροχή τέτοιου παράγωγου δικαιώματος.

Για τη θεμελίωση παράγωγου δικαιώματος διαμονής δυνάμει του δικαίου της Ένωσης σε κατάσταση «επανόδου», πρέπει να πληρούνται δύο σωρευτικές προϋποθέσεις. Πρώτον, ο πολίτης της Ένωσης πρέπει να έχει διαμείνει πραγματικά σε άλλο κράτος μέλος, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 7 ή στο άρθρο 16 της οδηγίας 2004/38. Δεύτερον, οι οικογενειακοί δεσμοί πρέπει να συνήφθησαν ή να συσφίχθηκαν κατά τη διάρκεια της εν λόγω πραγματικής διαμονής.

Στην υπό κρίση υπόθεση, δεδομένου ότι η Ρουμάνια υπήκοος δεν απέδειξε πραγματική διαμονή στην Ιταλία –το κράτος μέλος στο οποίο συνήφθη η ένωση αστικού δικαίου με τη Βρετανή υπήκοο– και μετέβη στην Ιταλία με μόνο σκοπό τη σύναψη ένωσης αστικού δικαίου, επέστρεψε δε αμέσως μετά στη Ρουμανία, **η προϋπόθεση της «πραγματικής διαμονής» κατά τα άρθρα 7 και 16 της οδηγίας 2004/38 δεν πληρούται.**

Επιπλέον, **δεν συνήφθησαν ούτε συσφίχθηκαν οικογενειακοί δεσμοί στην Ιταλία**, κατά την έννοια της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Ο. και Β. 2. Κατά τον χρόνο σύναψης της ένωσης αστικού δικαίου, η Ρουμάνια υπήκοος κατοικούσε στη Ρουμανία και η σύντροφός της κατοικούσε στην Αυστραλία και αφίχθη στη Ρουμανία περίπου έξι μήνες αργότερα. Επομένως, δεν διήγαγαν ποτέ κοινή οικογενειακή ζωή. Ως εκ τούτου, **η δεύτερη σωρευτική προϋπόθεση επίσης δεν πληρούται.** Μολονότι η σύναψη ένωσης αστικού δικαίου είναι σημαντική πράξη από νομικής απόψεως, δεν ισοδυναμεί εντούτοις με διαμονή στο κράτος μέλος υποδοχής ως οικογένεια.

Όσον αφορά το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, η γενική εισαγγελέας επισημαίνει ότι **δεν υφίσταται, μεταξύ της Ρουμάνας υπηκόου και της συντρόφου της, σχέση εξάρτησης η οποία αναγνωρίζεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου.** Το κριτήριο που έχει καθιερώσει η νομολογία³, κατά το οποίο η άρνηση δικαιώματος διαμονής πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα ότι ο πολίτης της Ένωσης εξαναγκάζεται να εγκαταλείψει το έδαφος ολόκληρης της Ένωσης, δεν πληρούται στην υπό κρίση υπόθεση.

Επομένως, η γενική εισαγγελέας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο **Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων δεν έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση**, καθότι η κατάσταση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης· κατά συνέπεια, τυχόν προστασία του δικαιώματος της προσφεύγουσας στην οικογενειακή ζωή πρέπει να επιδιωχθεί δυνάμει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Ως εκ τούτου, η γενική εισαγγελέας προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ότι το άρθρο 20 και το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενα σε συνδυασμό με την οδηγία 2004/38 εφαρμοζόμενη κατ' αναλογία, έχουν την έννοια ότι δεν εμποδίζουν τις αρχές του κράτους μέλους του οποίου την ιθαγένεια έχει πολίτης της Ένωσης να αρνηθούν να χορηγήσουν δικαίωμα διαμονής στο έδαφος του συγκεκριμένου κράτους μέλους σε υπήκοο τρίτης χώρας με τον οποίο/την οποία ο πολίτης της Ένωσης συνήψε ένωση αστικού δικαίου δυνάμει του δικαίου άλλου κράτους μέλους, για τον λόγο ότι το δικαίο του κράτους μέλους ιθαγένειας δεν αναγνωρίζει τις ενώσεις αστικού δικαίου μεταξύ προσώπων του ιδίου φύλου.

Χάριν πληρότητας, στην περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι το δικαίο της Ένωσης έχει εφαρμογή, η γενική εισαγγελέας παραθέτει εναλλακτική ανάλυση. Οι διατάξεις του ρουμανικού δικαίου οι οποίες απαιτούν απόδειξη προηγούμενης διαμονής σε άλλο κράτος μέλος, απόκτηση κοινού τέκνου και προβλέπουν γενικώς τη μη αναγνώριση αλλοδαπών συμφώνων συμβίωσης μεταξύ προσώπων του ιδίου φύλου είναι, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, μη συμβατές με το δικαίο της Ένωσης.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί σε μεταγενέστερο χρόνο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα,

στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης.

Το Γενικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάζει τις προδικαστικές υποθέσεις που εμπίπτουν αποκλειστικώς και μόνον στους εξής τομείς: 1) κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), 2) ειδικοί φόροι κατανάλωσης, 3) τελωνειακός κώδικας, 4) δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων στη συνδυασμένη ονοματολογία, 5) αποζημίωση και παροχή βοήθειας στους επιβάτες σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης, καθυστέρησης ή ματαίωσης υπηρεσιών μεταφοράς και 6) σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για όλες τις υπόλοιπες αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως.

Ούτε το Δικαστήριο ούτε το Γενικό Δικαστήριο αποφαινόνται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά, λαμβάνοντας υπόψη την προδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Η προδικαστική αυτή απόφαση δεσμεύει κάθε άλλο εθνικό δικαστήριο ενώπιον του οποίου ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο. Τα πραγματικά περιστατικά και το νομικό πλαίσιο παρατίθενται ως είχαν κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα και όπως προκύπτουν από τη δικογραφία.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους.

Επικοινωνία: Χρυσούλα Φραγκιαδάκη ☎ (+352) 4303 2077.

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Curia Web TV](#)» καθώς και από το «[European Broadcasting Service](#)» ☎ (+32) 2 2964106.

Ακολουθήστε μας!

1 Άρθρο 83, παράγραφος 1, και άρθρο 88, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, στοιχείο b, της πράξης νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 194/2002.

2 Απόφαση της 12ης Μαρτίου 2014, Ο. και Β., [C-456/12 και C-457/12](#) (βλ. επίσης ανακοινωθέν Τύπου [αριθ. 32/14](#)).

3 Βλ., για παράδειγμα, απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano, [C-34/09](#) (βλ. επίσης ανακοινωθέν Τύπου [αριθ. 16/11](#)).